

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 11 (99) листопад 2021 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Бондар О.Б. – канд. с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наушкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – канд. хім. наук

Військові науки

Можаровський В.М. – д-р військ. наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глушченко Олесь Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
НБУ ім. В.І. Вернадського, Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 18987-7777Р,
видане Державною реєстраційною службою України 05.06.2012 року.

Обкладинка журналу присвячена творчості Остапа Вишні – письменнику унікальної популярності, класику сатиричної прози, автору видатної збірки «Мисливські усмішки» та інших чудових творів. Він увійшов в історію української літератури як письменник-гуморист, засновник нового художнього жанру «нарис-усмішка». Своєю творчістю Остап Вишня продемонстрував, що гумор – це не лише веселощі, а й потужна зброя. Остап Вишня – письменник мільйонних тиражів, для нього було справою честі працювати для народу та в ім'я народу.

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Літовка А.І., Козоріз В.О., Баранова А.О.**
Оцінка впливу побутових відходів на навколишнє середовище.....85
- Мамонтов В.В., Березинський Г.В.**
Аналіз наукометричних даних науковців на основі графу співавторства89

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Осипчук Р.П., Кучменко О.Б.**
Біохімічна характеристика антиоксидантного потенціалу коров'ячого та козиного молока.....94
- Шевченко В.Г., Лагутенко О.Т., Настека Т.М., Шевченко В.Ю.**
Еколого-біологічний стан та основні екологічні проблеми села Русанів Броварського району Київської області.....99

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

- Анісімов Д.О.**
Роль спортивних ігор у вихованні професійних якостей курсантів.....104
- Бабаліч В.А., Маленюк Т.В.**
Тенденції та перспективи викладання дисципліни «Надання першої долікарської допомоги у процесі занять фізичною культурою і спортом» для студентів та слухачів курсів підвищення кваліфікації у закладах вищої освіти.....107
- Драч Т.Л., Цимбалюк О.К.**
Удосконалення фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку засобами занять повітряною акробатикою на полотнах112

АРХІТЕКТУРА

- Британ Л.М., Франків Р.Б.**
Трансформація світлових ефектів у комунікаційно-інтерактивні інсталяції, засобами сенсорної взаємодії з людиною.....116

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

- Лук'яненко О.В.**
Коди колоніальної пам'яті та дискримінації у поезії Наташі Третьєвої.....121

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Пиж'янова Н.В., Зінчук Ю.В.**
Практичні аспекти запису та картографування пісенних та хореографічних пам'яток фольклору.....125
- Школьна О.В., Прядко С.Я.**
Тапіярні та персярні на теренах Речі Посполитої XVIII століття.....128

- Школьна О.В., Черніченко К.П.**
Ефективність використання Adobe Photoshop у цифровому мистецтві.....131

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Гавриш К.О., Шпачинський І.А.**
Філософські аспекти дидактичної системи Василя Олександровича Сухомлинського.....134
- Yarmolitska Nataliia, Turenko Vitalii**
Research of philosophical problems of biology in the Kyiv worldview and epistemological philosophical school in the second half of the XX century.....140
- Ярмолицька Н.В.**
Рецепція ключових ідей давньоіндійської філософії в науковому спадку О. Козлова.....146

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Бондар О.М., Антипін Є.Б.**
Організація взаємодії ЗЗСО з батьківською спільнотою в умовах змішаної та дистанційної освіти.....153
- Герганов Л.Д., Ярмакі А.Х.**
Впровадження цифрових технологій в освітній процес закладу вищої морської освіти.....157
- Гнидюк О.П., Мороз Х.В.**
Гендерна рівність: рівні умови для служби та фізичних навантажень у військовій формуваннях.....160
- Жучкова В.Ю.**
Форми, методи та прийоми корекції навичок саморегуляції у молодших школярів.....164
- Костецька Г.В.**
Застосування методу проєктів з залученням онлайн-дошки Padlet для уроку іноземної мови.....168
- Маринченко І.В., Васенок Т.М., Зінченко А.В.**
Удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання відповідно до трендів ринку праці172
- Ніколаєнко Л.П., Василенко І.А., Бойко Я.М., Логвина О.В., Астапенко О.О., Українська К.В.**
Дослідження обізнаності педагогічних працівників закладу загальної середньої освіти у питанні академічної доброчесності та захисту авторства наукових і методичних розробок...177
- Скорочод О.О., Шпачинський І.А.**
Формування системи моральних цінностей засобами лялкотерапії у дітей з порушеннями інтелекту.....181
- Стрілецька Н.М., Чеботар Ю.В.**
Формування елементів культури демократії молодших школярів у процесі проведення ранкових зустрічей185
- Хохлов А.С.**
Художньо-естетичне навчання – джерело енергії морального характеру.....193

Шпіца Р.І., Коваль Н.О.

Розвиток емоційного інтелекту учнів початкової школи в контексті мистецької освіти.....197

Шпіца Р.І., Тітова В.Г.

Особливості використання ІКТ на уроках мистецтва.....201

Яремчук Н.Я., Марусова В.О.

Педагогічні умови організації дистанційного навчання в університеті.....205

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Величко І.Г., Корілюк А.Ю., Плетюк Р.М.**

Дослідження розвитку орієнталістики від часів видатного українського вченого Агатангела Кримського до сьогодення.....211

Горбач Н.В., Міщенко С.Ю.

Семантика символу черевичків у повісті М. Матіос «Черевички Божої Матері».....215

Гринів Я.І., Романишин Н.І.

Аналіз стратегії одомашнення, застосований в українському перекладі мультфільму «The Secret Life of Pets».....219

Кухта О.Р., Цьох А.Й.

Аналіз перекладу мовних засобів вербалізації емоцій в англо-українському перекладі роману Дж. Фаулза «Колекціонер».....223

Романишин Н.І., Бій О.Б.

Туристичний дискурс як прагма-комунікативний феномен.....228

Романишин Н.І., Гузан А.П.

Мовностилістичні особливості дискурсу у сфері дипломатії (на матеріалі промов політика Петра Порошенка та Президента України Володимира Зеленського).....232

Романишин Н.І., Маковяк Я.В.

Дослідження метафор на основі частотної лексики у творах Д.Г. Лоуренса.....235

Телкова О.В., Есперова В.О.

Структурно-семантичні та комунікативно-прагматичні особливості іспаномовного інтернет-спілкування.....239

Федірець Т.М., Опанасенко В.В.

Лексико-граматичні особливості перекладу рекламних слоганів.....244

Філь Я.Т., Цьох А.Й.

Лексичні засоби вербалізації концепту національна ідентичність у англійськомовному дискурсі політичних публічних виступів.....247

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ**Древаль К.О.**

Рубрикація мас-медіа: маніпулятивно-комунікаційний аспект.....252

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ**Онкович А.Д., Кузьма С.О.**

Компетентностноорієнтована масовокомунікаційна діяльність банківських структур щодо пенсіонерів.....256

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ**Личик О.Я., Крук С.Л.,****Гаврилькевич В.К.**

Теоретичний огляд проблеми розвитку довготривалої пам'яті у дітей молодшого шкільного віку.....262

Мишко Н.М.

Прояв булінгу у середовищі молодших підлітків.....268

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ**Яремко І.І.**

Антикризове управління закладами сфери охорони здоров'я.....272

ЮРИДИЧНІ НАУКИ**Андропова А.О.**

Єдина система підготовки експертних кадрів в країнах ЄС та Україні.....278

Анісімов Д.О., Шеверун В.С.

Сучасні аспекти вдосконалення рівня фізичної підготовки майбутніх правоохоронців засобами єдиноборств.....284

Аносов І.В., Соляник В.Г.

Аналіз та профілактика експертних помилок, виникаючих під час проведення трасологічної експертизи механічного пошкодження одягу.....289

Біліченко В.В.

Дослідження ефективності виконання завдань у малих тактичних групах.....296

Дерев'яно С.С.

До питання про антропогенний вплив на навколишнє природне середовище.....299

Крицька І.О., Верещака Я.В.

До питання про систему гарантій проведення допиту під час пандемії COVID-19.....304

Меньших Т.М.

Особливості товарознавчої експертизи одягу, що був у використанні.....310

Миргород-Карпова В.В., Корощенко К.Р.

Історія та проблеми становлення інституту реституції культурних цінностей на території України.....315

Серета Д.Ю.

Поняття товарознавчої експертизи, її цілі та завдання.....319

Сєдих Ю.О., Тимченко Л.М.

Правова природа та особливості договору купівлі-продажу земельних ділянок.....323

Стебляно А.В., Безвін О.С.

Конституційно-правовий статус іноземців в Україні та деякі особливості реалізації їхніх прав і свобод.....327

Стебляно А.В., Солдатенко М.Д.

Правове регулювання спеціальних податкових режимів в податковому праві України та зарубіжних країн.....332

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-45>

УДК 373.3.016:7:004.031.42

Шпіца Р.І., Тітова В.Г.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглянуто реалізацію інформаційно-комунікативних технологій на уроках мистецтва. Обґрунтовано важливість застосування сучасних комп'ютерних засобів у навчальній шкільній практиці. Зазначено, що впровадження ІКТ у навчальний процес сучасної школи відкриває перспективи для розвитку творчості здобувачів освіти. Виокремлено та проаналізовано комп'ютерні програми, мобільні додатки та музичні лабораторії, які можна ефективно застосовувати на уроках мистецтва у початковій школі під час оффлайн та онлайн навчання. Окреслено їх варіативність у практичному застосуванні, що сприятиме урізноманітненню сучасних уроків мистецтва.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), урок мистецтва, музичні комп'ютерні програми, лабораторії, мобільні додатки, музичні застосунки.

Shpitsa Roksolana, Titova Viktoriia

Boris Grinchenko University of Kyiv

THE FEATURES OF THE USE OF ICT IN ART LESSONS

Summary. The article considers the implementation of information and communication technologies in art lessons. The importance of the use of modern computer tools in educational school practice is substantiated. It is noted that the introduction of ICT in the educational process of modern schools opens up prospects for the development of creativity of students. Computer programs, mobile applications and music labs that can be used effectively in primary school art lessons during offline and online learning are identified and analyzed. Among them are: multimedia graphic editor Crayola Art-Studio, MediBang Paint, online tool Crello, use of karaoke from YouTube video hosting, constructor for creating puzzles (Online puzzle), mobile application Piano, online music service Kapprome, Kahoot and music laboratory – Chrome Music Lab. Their variability in practical application is outlined. It allows you to effectively form a lasting cognitive interest in works of art, phenomena, processes, skills and abilities to improvise, develops musical abilities, initiative and independence of students in search of ways to solve problems. It is noted that the use of ICT in the educational process will contribute to the diversification and modernization of art lessons. Thus, in general education institutions during primary school lessons, ICTs help not only to organize the educational process, but also to provide feedback during distance learning. They are used at all stages of the lesson: explanation of new material (audio-video materials about composers, interesting facts about artists' work, etc.), consolidation of artistic information, repetition and control of knowledge. The use of ICT in practical activities in art lessons in primary school takes time. Their application allows you to effectively form a lasting cognitive interest in works of art, phenomena, processes, skills and abilities to improvise, develops musical abilities, initiative and independence of students in search of ways to solve problems. However, the arsenal of existing programs, applications, services is enriched every year, so it is important to choose those that will be interesting for primary school age and effective in use.

Keywords: information and communication technologies (ICT), art lessons, music computer programs, laboratories, mobile applications, music applications.

Постановка проблеми. Одним з пріоритетів вітчизняної державної політики сьогодення є активне впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ) у всі сфери життя, зокрема й у освітню також. Цьому сприяє реформування освітньої системи «Освіта.Україна XXI», внесення змін до закону «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти та реалізації Концепції Нової української школи.

Інформатизація та комп'ютеризація проявляється у всіх сферах людської діяльності, зокрема це особливо стало відчутним під час падіння COVID-19. Відповідно використання сучасних ІКТ набули ще більшої актуальності через вимушене використання онлайн навчання. Така ситуація вплинула й на використання ІКТ у площині проведення сучасних уроків з мистецтва. Беззаперечною потребою в їх застосування є на часі, оскільки сучасна школа повинна готувати дитину до гнучкості в інформаційно-глобалізованому світі. Цілком очевидно, що використовуючи тільки традиційні інформаційно-комунікативні технології, вирішити цю проблему неможливо.

Відтак, для практичного використання на уроках мистецтва у початкових класах актуальними є сучасні інформаційно-комунікаційні технології, нестандартні музичні комп'ютерні програми, лабораторії, мобільні додатки та музичні застосунки, які можна використовувати не тільки у навчальному процесі оффлайн, але й під час дистанційного навчання. Незважаючи на широкий пласт наукових досліджень з даної проблематики потребує уточнення та ґрунтовнішого аналізу використання сучасних ІКТ на уроках мистецтва в початковій школі в умовах дистанційної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема використання ІКТ у педагогічній сфері не є новою, однак в зв'язку зі світовою пандемією та переходом на дистанційне навчання набула більшої актуальності. Питанню застосування інформаційних технологій у навчальному процесі, аналізу педагогічного потенціалу їх використання присвячені праці О. Алексеєва, Т. Коваль, В. Лапінського, М. Лапчика, А. Яцишин та ін. Сучасні можливості ІКТ у своїх працях розглядають вітчизняні науковці В. Биков, О. Бондарен-

ко, Я. Булахова, Б. Гершунський, В. Заболотний, А. Зубов, Г. Козлакова, О. Міщенко, Н. Морзе, О. Пінчук, О. Шестопал та інші. Серед закордонних вчених виокремлюємо наукові розвідки Е. Венгера, Є. Пагаракіна, О. Рона, К. Свона, В. Тінію, М. Фенгчуна. У сфері музичної педагогіки важливе місце займають роботи О. Балабана, С. Кишакевича, В. Штепи та ін. Проблема доцільності використання комп'ютера у навчанні молодших школярів, технології проектування дидактичних ситуацій з використанням комп'ютера розглядається вченими В. Андрієвською, В. Денисенко, А. Коломієць та О. Кравчук. Серед вчителів-практиків, які вивчають зазначену проблематику виділяємо методичні розробки О. Голуба, Д. Каташинського, О. Побірченко та ін.

Мета статті – уточнити значення інформаційно-комунікативних технологій у освітньому процесі та запропонувати музичні програми, застосунки, лабораторії, додатки для застосування їх на уроках мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформатизація сучасного суспільства впливає на чільність використання ІКТ у освітній системі. Вона стає прикметною ознакою нашого часу. В умовах реформування вітчизняної освіти особливої уваги потребує початкова ланка освіти.

На думку Г. Лаврентьевої [1; 3], необхідність використання ІКТ у початковій школі повинна розглядатися через призму психологічних особливостей молодших школярів. Авторка зазначає, що застосування різних засобів ІКТ у навчанні дітей молодшого шкільного віку має позитивний педагогічний ефект. Однак, варто пам'ятати про психофізіологічні особливості дитини цього віку і частково використовувати ІКТ на уроках.

В свою чергу, Ю. Машбиць [4, с. 134] вважає, що інформаційно-комунікаційні технології повинні стати не додатковим засобом у навчанні, а невід'ємною частиною цілісного навчального процесу. Автор переконаний, що вони підвищують ефективність навчання і максимально сприяють всесторонньому розвитку інтелектуальної, емоційної і особової сфер дітей молодшого шкільного віку.

Вітчизняна дослідниця О. Рибалко у своїх наукових розвідках вказує на позитивний вплив застосування ІКТ на уроках у початковій школі. Авторка переконана, що застосування ІКТ сприяти покращенню результатів учіння (знань, умінь, навичок), позитивно впливають на психічний розвиток учнів початкових класів (спостережливість, пам'ять, уява, воля, почуття, характер) та вихованість [9, с. 19]. Вона вважає, що інформаційні технології дозволяють створити більш яскраве інтерактивне середовище навчання з відповідними можливостями для учня.

На думку науковця В. Могильової [5, с. 110], саме спілкування з комп'ютером чи використання мобільних додатків викликає у дітей жваве зацікавлення. Однак використання ІКТ зводиться не лише до ігрової складової навчального процесу. Основна мета – навчальна. Авторка переконана, що таке зацікавлення лежить в основі пізнавальної мотивації молодшого школяра, доцільності пам'яті та уваги.

Розглянувши різні точки зору сучасних науковців зазначимо, що ІКТ – це потужний інстру-

мент для одержання учнем інформації, ефективний засіб підвищення інтересу до навчання, а також мотивації, наочності та науковості. Вважаємо, що популярність використання ІКТ у освітньому процесі зростає у зв'язку з інформатизацією нового покоління дітей і не уявляють своє життя без гаджетів. Не є винятком і система початкової мистецької освіти. Саме викладання предметів художньо-естетичного циклу пов'язане з оперуванням різноманітною інформацією (звук, зображення, відео та ін.). Як правило, вчителю мистецтва вже пропонується готова програмована продукція, однак залишається потреба у її урізноманітненні. Як правило, на уроках мистецтва використовуються музичні енциклопедії, навчальні й тренувально-закріплюючі програми. Застосування ІКТ під час викладання мистецьких дисциплін дозволяє пришвидшити передавання навичок, культури, досвіду, а також підвищити якість навчання та освіти.

Сучасні науковці О. Пометун та Л. Пироженко вважають, що використання ІКТ в навчально-виховному процесі дає можливість учням отримувати велику кількість інформації та сприяє підвищенню інтересу до вивчення мистецтва. Комп'ютерні технології дають змогу здійснювати художньо-творчий розвиток молодшого школяра завдяки впровадженню в систему початкової мистецької освіти комп'ютерних технологій, що передбачає довільний вибір варіантів навчальних програм й забезпечення ефективного педагогічного керівництва в процесі комунікативної взаємодії щодо формування системи музично-художніх знань у школярів [8; 9].

Відтак, у загальноосвітніх навчальних закладах під час проведення уроків в початковій школі, ІКТ допомагають не тільки організувати навчально-виховний процес, але й забезпечити зворотній зв'язок під час дистанційного навчання. Вони використовуються на всіх етапах уроку: *пояснення нового матеріалу* (використовуються аудіо-відео-матеріали про композиторів, цікаві факти про творчість художників тощо), *закріплення мистецької інформації* (для розроблення завдань з мистецтва використовуються Online puzzle, Онлайн сервіси LearningApps, MediBang Paint), *повторення та контроль знань* (застосування сервісу Kahoot та музичної лабораторії Chrome Music Lab).

Розглянувши різні точки зору науковців стосовно даної проблематики, вважаємо за доцільне виокремити музичні програми, програми для малювання, мобільні застосунки, редактори, лабораторії, додатки, які пропонуємо використовувати на уроках мистецтва у початковій школі.

Одним з найпростіших та цікавих для учнів 1-4 класів є мультимедійний графічний редактор Crayola Art-Studio. Він застосовується як для первинного ознайомлення молодших школярів з роботою на комп'ютері, так і в подальшій навчальній мистецькій діяльності на уроках. За допомогою зазначеного редактора вивчаються основи кольорознавства та правила композиції під час створення малюнків. Його доцільно застосовувати на уроках, коли школярі вивчають теплі та холодні, монохромні, ахроматичні та хроматичні, споріднені, контрастні, споріднено-контрастні кольори. Також при створенні на-рмюрту чи пейзажу, чи абстрактної картини.

Інтерес на уроках мистецтва в учнів викликає й програма MediBang Paint. Її пропонуємо використовувати для створення коміксів і малювання (До прикладу: учням пропонувалося прослухати музичний твір, а потім зобразити інструменти, звучання яких почули діти). Також, використовуючи її, учні мають змогу робити фотошопи портретів відомих художників та музикантів, осучаснюючи їх. Не менш цікавим для учнів стане фоторімейк відомих картин, які вивчаються на уроці.

Вивчаючи питання застосування ІКТ на уроках мистецтва, науковці Т. Мочан та І. Майборода пропонують активно використовувати Windows MovieMaker. Вони зауважують, що завдяки даному програмному забезпеченню, учні можуть робити відеомонтаж. На думку авторів, ця програма має додаткові можливості, які вбачають у: створенні школярами слайд-шоу зі зображень відомих картин художників, своїх авторських малюнків (арт-портфоліо), додавання свого голосу у відео до пісні, яку виконує учень, тощо. Відтак, комп'ютер стає незамінним та універсальним пристроєм для створення на уроці мистецтва творчої атмосфери шляхом використання музичного супроводу [7, с. 98].

Не менш важливим, на думку авторів, є використання графічного редактору Microsoft Paint. Дослідники переконані, що зручний інтерфейс сприяє активному його застосуванню на уроках. Як зазначають дослідники, даний редактор дозволяє просто та швидко створювати малюнки, комбінувати та редагувати їх. В даній програмі можна використовуючи базові набори інструментів та графічних примітивів. За допомогою даної комп'ютерної програми, учні мають змогу створити картини пензлем (мишкою), олівцями, фломастерами, чи навіть кольоровою крейдою. Діти можуть також обирати різнокольоровий папір на якому створюють малюнок, в залежності від бажання [7, с. 9; 8]. До прикладу, вивчаючи тему «Казкові персонажі» («Мистецтво» 3 клас), можна запропонувати за допомогою даного графічного редактору створити аплікацію свого улюбленого казкового героя.

Підтримуючи погляди зазначених науковців стосовно доцільності використання вищезначених комп'ютерних програм, пропонуємо для урізноманітнення діяльності учнів на уроці мистецтва використовувати також онлайн інструмент Crello. З його допомогою, школярі молодшого шкільного віку можуть створювати зображення, анімації та відео. А вивчаючи теми про театральне мистецтво, виникнення опери, значення мюзиклів в сучасному мистецтві, з допомогою вчителя вони можуть розробляти плакати та афіші. Зазвичай, дана програма використовувалася на уроках мистецтва для проектної командної роботи. А виконання завдань в групах з її застосуванням на уроках мистецтва стає набагато цікавішим та підвищує інтерес учнів до вивчення мистецтва.

Незамінним та одним з найвживаніших у практичній діяльності є використання караоке з відеохостингу YouTube. Його застосування полегшує виконання пісні та вдосконалює музичні навички молодших школярів. Учні можуть виконувати пісню проспівуючи зі словами, або слухаючи мелодію та зорово проглядаючи текст співаючи на морморандо (проспівуючи мелодію без

слів). Це допомагає не тільки запам'ятати текст, але й покращити чистоту інтонування та вдосконалити слухові навички учнів початкової школи.

Для образного сприймання учнями мистецької інформації та портретів митців, вважаємо за доцільне використовувати на уроках конструктор для створення пазлів ONLINE PUZZLE. З допомогою вчителя, учні можуть створити портрет-пазл композитора, музичний твір якого вони вивчали на уроці. Таке завдання активізує, сприяє візуальному запам'ятовуванню митця та покращує сприйняття мистецької інформації.

Цікавим у застосуванні є мобільний додаток Piano. Використовуючи його на уроці, учні можуть обирати різні мелодії та створювати до них власні імпровізації. Також візуально вони краще засвоюють нотну грамоту, оскільки гра на віртуальному фортепіано не лише розвиває музичний слух, але й допомагає вивчити позначення нот буквами (наприклад: до – С, ре – D тощо) Також завдяки даному мобільному застосуванню, школярі знайомляться не лише з розміщенням нот на нотоносці, але й вчать знаходити їхні відповідники на клавіатурі віртуального музичного інструменту.

Для закріплення мистецьких знання, рекомендуємо на уроках мистецтва використовувати онлайн сервіс Kahoot. Його застосування створює змагальний ефект та активізує увагу школярів. Разом з тим, кожен учень бачить свій рейтинг відповідно до обраних відповідей на питання стосовно тієї інформації, яка вивчалася на уроці.

Створювати інтерактивні вправи, які урізноманітнюють навчальний процес дозволяє онлайн сервіс – LearningApps. Він має зручний інтерфейс та простий у використанні. З його допомогою можна розробляти завдання, в яких потрібно поєднати портрет композитора та аудіо фрагмент його композицій, назву музичного інструментального твору та прізвище митця, тощо. Учні із задоволенням виконують як індивідуальні, так і групові завдання, створені за допомогою зазначеного сервісу. А його варіативна складова робить його часто вживаним на уроках мистецтва.

Велику популярність серед учнів початкових класів має музична лабораторія – Chrome Music Lab. Вона включає 12 тематичних ігрових додатків-експериментів, кожен з яких допомагає у формуванні певних музичних навичок. Учні можуть створювати власні мелодії, імпровізувати, виконувати ритмічні побудови, тощо. Зазначена музична лабораторія – універсальна. Її можна використовувати відповідно до будь-якої теми. Також вона стане у нагоді під час проведення інтегрованих уроків мистецтва з математикою, оскільки за допомогою одного з експериментів («Кандинський») можна почути як звучать намальовані учнями геометричні фігури.

Ще однією не менш важливою є навчальна програма «PaperOne». Вона дозволяє школярам малювати так само, як і на папері. Також вона має функцію створення малюнку на основі фотографії. Таким чином, учні мають додаткові підказки. В цій програмі вони можуть не лише імпортувати фотографії для виконання малюнку, але й переглядати їх в напівпрозорому режимі.

При застосуванні на уроках мистецтва у початковій школі зазначених програм, сервісів, мо-

більших застосунків та лабораторій, в учнів розвивається: вміння аналізувати твори мистецтва, активізується увага, покращується уява та креативність, здатність до типізування та структурування отриманої мистецької інформації, розвивається відчуття форми, контрастів, динамічних відтінків музичних творів та творів образотворчого мистецтва, стимулюється бажання працювати як самостійно, так і в команді, підвищується рівень мистецької компетентності молодшого школяра та вміння застосовувати отримані мистецькі знання на практиці.

Активне використання ІКТ на уроках мистецтва дає змогу здобувачам освіти оволодіти мовою музики, сприяє розвитку мистецької грамотності за допомогою комп'ютера, планшета чи гаджетів, розвиває творчі здібності, художньо-образне мислення та інформаційну культуру, збагачує знання, вміння, навички, які учні вміло

застосовують на практиці. Також воно сприяє активізації в навчальній діяльності, сприяє оригінальному виконанню творчих завдань та створює можливість для самовираження індивідуальності школяра через різні види мистецтва. Відтак, використання ІКТ на уроках мистецтва робить їх цікавими та сучасними.

Висновки. Використання ІКТ у практичній діяльності на уроках мистецтва у початковій школі потреба часу. Їх застосування дозволяє ефективно формувати стійкий пізнавальний інтерес до творів мистецтва, явищ, процесів, уміння і навички імпровізувати, розвиває музичні здібності, ініціативність і самостійності учнів у пошуках способів розв'язання поставлених завдань. Однак, арсенал існуючих програм, додатків, сервісів з кожним роком збагачується, тому важливо обирати ті, які будуть цікаві для молодшого шкільного віку та ефективні у використанні.

Список літератури:

1. Андрієвська В., Олефіренко Н. Мультимедійні технології у початковій ланці освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 2(16). URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/228/214>
2. Білоусова Л.І., Олефіренко Н.В. Дидактичний потенціал цифрових освітніх ресурсів для молодших школярів. *Освітні технології та суспільство*. 2013. № 1(16). С. 586–598. URL: http://ifets.ieee.org/russian/depository/v16_i1/pdf/14.pdf
3. Лаврентьєва Г.П. Психолого-педагогічні аспекти використання ІКТ в початковій школі. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. № 3(29). URL: <http://www.journal.-iitta.gov.ua>
4. Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютерного обучения. Москва, 1988. 167 с.
5. Могилёва В.Н. Психологические особенности детей младшего школьного возраста и их учёт в работе с компьютером : Учеб. пособие для студ. образовательных учреждений сред. проф. образования. Москва : Академия, 2007. 272 с.
6. Морзе Н. Основні інформаційно-комунікаційних технологій. Київ : Вид. група ВHV, 2006. 298 с.
7. Мочан Т., Майборода І. Використання ІКТ на уроках образотворчого мистецтва в початковій школі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. Серія "Педагогіка" : збірник наукових праць*. Київ : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2016. Випуск 2(17). С. 95–99.
8. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Наук.-метод. посібник. Київ : А.С.К., 2004. С. 192.
9. Рибалко О.О. Молодший школяр і комп'ютер. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2010. № 5. С. 21–24.

References:

1. Andriievska V. (2010) Multymediini tekhnolohii u pochatkovii lantsi osvity [Multimedia technologies in primary education]. *Information technologies and teaching aids*, no. 2(16). Available at: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/228/214> (in Ukrainian)
2. Bilousova L.I. (2013) Dydaktychnyi potentsial tsyfrovyykh osvitynykh resursiv dlia molodshykh shkoliariv [Didactic potential of digital educational resources for junior schoolchildren]. *Educational technologies and society*, no. 1(16), pp. 586–598. Available at: http://ifets.ieee.org/russian/depository/v16_i1/pdf/14.pdf (in Ukrainian)
3. Lavrentieva H. (2012) Psykholoho-pedahohichni aspekty vykorystannia IKT v pochatkovii shkoli [Psychological and pedagogical aspects of the use of ICT in primary school]. *Information technologies and teaching aids*, no. 3(29). Available at: <http://www.journal.-iitta.gov.ua> (in Ukrainian)
4. Mashbyts E.Y. (1988) *Psykholoho-pedahohycheskye problemy kompiuternoho obuchenya* [Psychological and pedagogical problems of computer training]. Moscow. (in Russian)
5. Mohyleva V.N. (2007) *Psykhofyzyolohycheskye osobennosti detei mladsheho shkolnoho vozrasta y ykh uchet v rabote s kompiuterom*: Ucheb. posobyie dlia stud. obrazovatelnykh uchrezhdenyi sred. prof. obrazovaniya [Psychophysiological features of children of primary school age and their accounting in work with the computer: Textbook. manual for students. educational institutions environments. prof. education]. Moscow. (in Russian)
6. Morze N. (2006) *Osnovni informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii* [Basic information and communication technologies]. Kyiv. (in Ukrainian)
7. Mochan T. (2016) Vikoristannya IKT na urokah obrazotvorchogo mistectva v pochatkovij shkoli [The use of ICT in art lessons in primary school]. *Pedagogical innovations: ideas, realities, perspectives. Series "Pedagogy": a collection of scientific papers*. Kyiv: Institute of Gifted Children NAPS of Ukraine, vol. 2(17), pp. 95–99.
8. Pometun O.I. (2004) *Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia*: Nauk.-metod. posibnyk [A modern lesson. Interactive learning technologies: Scientific method. manual]. Kyiv: A.S.K. (in Ukrainian)
9. Rybalko O.O. (2010) Molodshyi shkoliar i kompiuter [Computer at school and family]. *Kompiuter u shkoli ta simi*, no. 5, pp. 21–24. (in Ukrainian)